

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Мултанівська Т.В.

Воїнова Т.С.

Вороніна О.О.

АУДИТ

Навчальний посібник

Харків, ХНЕУ, 2010

УДК 657.6(075.8)
ББК 65.053я73
М90

Рецензенти: Маренич Т.Г.- д-р екон.наук, професор кафедри обліку і аудиту ХНУС ім. П.Василенка;

Огіччук М.Ф.- канд. екон. наук, професор зав. кафедри обліку і аудиту ХНАУ ім. В.В. Докучаєва;

Кірш О.В. – канд..екон..наук, професор, заслужений економіст України, член- кор. Академії економічних наук України, член Ради підприємств при Кабінету Міністрів України, Директор ХФ ТОВ « АА Сейя- Кірш- аудит»

**Рекомендовано до видання рішенням вченої ради
Харківського національного економічного університету.**

Протокол №3 від 21.12. 2009р.

Авторський колектив: Мултанівська Т.В., канд. екон. наук, доцент – вступ, теми 7-11, Воїнова Т.С. канд.екон. наук, доцент – теми 1-6; Вороніна О.О. канд. екон. наук, викладач – теми 12-14.

Мултанівська Т.В.

М90 Аудит. Навчальний посібник / Т.В. Мултанівська, Т.С. Воїнова, О.О. Вороніна. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 336 с. (Укр.мов.)

Розглянуто теоретичні та організаційні засади аудиту в умовах реформування обліку фінансової звітності, застосування нових положень про аудиторську діяльність та нових редакцій національних стандартів бухгалтерського обліку. Розкрито сутність, зміст і, методичні прийоми та порядок проведення внутрішнього аудиту. Навчальний посібник доповнений рисунками, таблицями, схемами, контрольними питаннями для самодіагностики, практичними завданнями і ситуаціями. Посібник відповідає вимогам кредитно – модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах.

Посібник розрахований на студентів, викладачів, аспірантів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей, слухачів інститутів післядипломної освіти, широке коло практикуючих контролерів, аудиторів, юристів з господарчого права. Може бути використаний як посібник при підготовці на курсах професійних аудиторів.

ISBN 978-966-676-386-3

УДК 657.6(075.8)

ББК 65.053я73

© Харківський національний економічний університет, 2010

© Мултанівська Т.В.

Воїнова Т.С.

Вороніна О.О.

2010

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	7
МОДУЛЬ 1. Теоретичні та організаційні засади аудиту	9
Тема 1. Сутність і предмет аудиту	9
1.1. Необхідність, місце й роль аудиту в ринковій економіці	10
1.2. Сутність і мета аудиту	14
1.3. Предмет та об'єкти аудиту	17
1.4. Класифікація аудиту	19
Запитання для самодіагностики	26
Навчальне завдання	26
Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення	27
2.1. Міжнародний досвід регулювання аудиторської діяльності	28
2.2. Організаційне та методологічне управління аудиторською діяльністю в Україні	31
2.3. Нормативно правове регулювання аудиторської діяльності в Україні	36
2.4. Організаційні основи здійснення аудиторської діяльності	40
2.5. Принципи здійснення аудиту	46
2.6. Інформаційне забезпечення аудиторської діяльності	48
Запитання для самодіагностики	48
Навчальне завдання	49
Тема 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання	50
3.1. Методи, прийоми та процедури аудиту фінансової звітності	50
3.2. Критерії оцінювання фінансової звітності	60
Запитання для самодіагностики	61
Навчальне завдання	61
Тема 4. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю	62
4.1. Сутність та зміст викривлень у фінансових звітах	62
4.2. Суттєвість в аудиті	71
4.3. Аудиторський ризик і методи його оцінки	71
4.4. Аудиторська оцінка системи внутрішнього контролю	77
Запитання для самодіагностики	80
Навчальне завдання	80
Тема 5. Планування аудиту	81
5.1. Процес проведення аудиту та його стадії	81

5.2. Попереднє (стратегічне) планування аудиту	84
5.3. Розробка загального плану аудиторської перевірки	85
5.4. Розробка програми аудиту та складання меморандуму планування	87
Запитання для самодіагностики	89
Навчальне завдання	90
Тема 6. Аудиторські докази та робочі документи аудитора	91
6.1. Сутність та види аудиторських доказів	91
6.2. Робочі документи аудитора	103
Запитання для самодіагностики	111
Навчальне завдання	111
МОДУЛЬ 2. Технологія аудиту	112
Тема 7. Аудит фінансової звітності	112
7.1. Мета і завдання аудиту фінансової звітності	113
7.2. Методика аудиту фінансової звітності	117
7.3. Методика та організація аудиту активів підприємства	130
7.4. Методика та організація аудиту пасивів підприємства	178
Запитання для самодіагностики	195
Навчальне завдання	195
Тема 8. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи	196
8.1. Сутність, зміст та структура аудиторського висновку	197
8.2. Види аудиторських висновків та умови їх надання	202
8.3. Інші підсумкові документи	208
Запитання для самодіагностики	212
Навчальне завдання	212
Тема 9. Підсумковий контроль	213
9.1. Оцінка результатів аудиту	214
9.2. Контроль якості роботи аудиторів	218
Запитання для самодіагностики	235
Навчальне завдання	235
Тема 10. Реалізація матеріалів аудиту	236
10.1. Меморандум виправлених аудитором помилок за результатами перевірки	237
10.2. Відстеження виконання клієнтом рекомендацій аудитора	241
10.3. Модифікація аудиторського висновку в разі невиконання клієнтом рекомендацій аудитора	243
Запитання для самодіагностики	244
Навчальне завдання	244
Тема 11. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види	245
11.1. Поняття аудиторської послуги	246

11.2. Об'єкти і види аудиторських послуг	254
Запитання для самодіагностики	261
Навчальне завдання	261
Тема 12. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти	262
12.1. Необхідність та сутність внутрішнього аудиту	263
12.2. Об'єкти внутрішнього аудиту	272
12.3. Суб'єкти внутрішнього аудиту	274
Запитання для самодіагностики	279
Навчальне завдання	280
Тема 13. Методичні прийоми внутрішнього аудиту	281
13.1. Методичні прийоми організації внутрішнього аудиту	281
13.2. Спеціальні методичні прийоми внутрішнього аудиту	283
Запитання для самодіагностики	285
Навчальне завдання	285
Тема 14. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту	287
14.1. Підсумкові документи внутрішнього аудиту	287
14.2. Відстеження виконання структурними підрозділами рекомендацій внутрішніх аудиторів	292
Запитання для самодіагностики	294
Навчальне завдання	294
Список використаних джерел	297
Додатки	311

ВСТУП

Докорінні зміни в економіці України, зумовлені переходом її до ринку, визначили необхідність підвищення рівня достовірності інформації, що міститься у фінансовій звітності, на підставі якої приймаються різноманітні управлінські рішення. Разом з тим, забезпечення зниження інформаційного ризику використання річної фінансової звітності можливе лише за умови довіри суспільства до професіоналізму аудиторів.

При висловленні думки щодо достовірності річної звітності аудитор надає діяльності економічного суб'єкта відповідного «знаку якості» й тим самим дозволяє користувачам уточнювати інвестиційну політику та оцінювати перспективи розвитку бізнесу. Тому помилка аудитора при наданні висновку має наслідком не лише втрату власного іміджу, але й суттєві збитки суб'єктів господарювання, а відтак і суспільства в цілому. В зв'язку з цим підготовка вітчизняних висококваліфікованих фахівців, які спроможні постійно вдосконалювати рівень своїх знань та вмінь, й на основі цього належним чином задовольняти зростаючі потреби користувачів та гідно конкурувати із зарубіжними монополістами в галузі аудиту, які заповнили вітчизняний ринок аудиторських послуг, є надзвичайно актуальним.

Розв'язанню цієї проблеми значною мірою має сприяти й вища школа, де майбутні фахівці при вивченні навчальної дисципліни «Аудит», що належить до циклу професійно орієнтованих дисциплін у галузі знань «Економіка та підприємство» напряму підготовки «Облік і аудит», набувають відповідної сукупності професійних та особистісних компетенцій, достатніх для творчого вирішення нестандартних завдань, притаманних сучасному аудиту.

Важливо зазначити, що в останні роки, особливо після прийняття нової редакції Закону України «Про аудиторську діяльність» та набрання чинності положеннями Міжнародних стандартів аудиту в редакції від 2007р., в Україні активізувалися наукові дослідження в галузі аудиту. Особливістю нового етапу розвитку теорії аудиту є широке узагальнення здобутків вітчизняних аудиторів-практиків, а не лише популяризація зарубіжного досвіду. В пропонованому навчальному посібнику з дисципліни «Аудит» зроблена спроба

врахувати висновки та пропозиції вітчизняних науковців та практиків при викладенні основних тем.

При написанні посібника були використані Закони України, нормативні акти, П(С)БО, МСА, праці таких провідних вітчизняних та зарубіжних вчених як А.Аренс, Р.О. Алборов, В.Д.Андреев, В.П. Бондар, Ф.Ф. Бутинець, М.Т. Білуха, Н.І. Дорош, Л.П. Кулаковська, О.А. Петрик, О.Ю. Редько, Д. Робертсон, А.Д. Шеремет, В.П. Суйц, Б.Ф.Усач тощо.

Метою посібника є сприяння оволодінню базовими теоретичними знаннями, набуттю практичних навичок проведення аудиту і аудиторських послуг, а також розумінню проблем його розвитку як основи наступної адаптації майбутніх фахівців до професійного аудиторського середовища.

Відповідно до мети посібник спрямований на вирішення таких **завдань**: сприяти засвоєнню теоретичних засад функціонування аудиту як складової системи фінансового контролю; опануванню законодавчих та нормативно – інструктивних документів, міжнародних стандартів аудиту, Кодексу професійної етики аудиторів; набуттю практичних навичок з організації й планування аудиту, надання аудиторських послуг, виконання окремих аудиторських процедур, оформлення робочих та підсумкових документів аудитора.

Для посилення мотивації студентів і стимулювання систематичної ефективної навчальної діяльності, підвищення якості навчання та об'єктивності оцінювання знань з дисципліни «Аудит» при підготовці посібника враховано рекомендації щодо цілей і завдань європейської інтеграції в галузі вищої освіти до параметрів та характеристик європейського університету. Відповідно навчальний матеріал дисципліни розподілено на два модулі, які пов'язані між собою смисловим змістом. В посібнику послідовно наведено за кожною темою: основні питання, ключові слова та терміни, перелік компетенцій, якими студенти повинні володіти, контрольні запитання для самопідготовки, навчальні завдання, які орієнтують на самостійну роботу після вивчення матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – С. 381 – 418.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV (із змінами) // <http://www.rada.kiev.ua>.
3. Кодекс законів про працю від 10.12.1971 р(із змінами).) // <http://www.rada.kiev.ua>.
4. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 № 1023X II.(зі змінами) // <http://www.rada.kiev.ua>.
5. Закон України «Про колективні договори та угоди» від 01.07.1993 р. №3356-XII // <http://www.rada.kiev.ua>.
6. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.12.1994 р. №334/94 (зі змінами) // <http://www.rada.kiev.ua>.
7. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР,(зі змінами) // <http://www.rada.kiev.ua>.
8. Закон України «Про плату за землю» від 19.09.1996 г. №378/96-ВР // <http://www.rada.kiev.ua>.
9. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30.10.1996 р. №148/96 (зі змінами) // <http://www.rada.kiev.ua>.
10. Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996 р. №504/96-ВР// <http://www.rada.kiev.ua>.
11. Закон України «Про податок на додану вартість» від 03.04.1997 г. №168/ 97-ВР,(зі змінами) // <http://www.rada.kiev.ua>.
12. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 30.06.1999р №784-X1V (зі змінами) // [http // www.rada.kiev.ua](http://www.rada.kiev.ua)
13. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV (зі змінами) // <http://www.rada.kiev.ua>
14. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 г. № 1533-III// <http://www.rada.kiev.ua>.
15. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. №2121-III (зі змінами) // <http://www.rada.kiev.ua>.
16. Закон України «Про загальнообов'язкове державне

соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності й витратами, пов'язаними з народженням і похованням» від 18.01.2001 р. № 2240- III. // <http://www.rada.kiev.ua>.

17. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 р. №2664-III (із змінами) // <http://www.rada.kiev.ua>.

18. Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22.05.2003 р. № 8899-IV, (зі змінами) // <http://www.rada.kiev.ua>.

19. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 р. № 1058- 1V. // <http://www.rada.kiev.ua>.

20. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. № 3480-IV // <http://www.rada.kiev.ua>.

21. Закон України «Про аудиторську діяльність в Україні» від 14.09.2006 р. № 140-V) // <http://www.rada.kiev.ua>.

22. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. № 514-VI // [http // www.rada.kiev.ua](http://www.rada.kiev.ua)

23. Указ Президента України «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки» №436/95 від 12. 06. 1995 р. (зі змінами). // <http://www.liga.kiev.ua>.

24. Постанова Кабінету Міністрів України «Про проведення індексації балансової вартості основних фондів та визначення розмірів амортизаційних відрахувань на повне їх відновлення у 1996—1997 роках» від 16.05.1996 р. №523. // <http://www.liga.kiev.ua>.

25. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення матеріальних цінностей» від 22.01.1996 р. №116 // <http://www.liga.kiev.ua>

26. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок представлення фінансової звітності» від 28.02.2000 р. № 419 <http://www.liga.kiev.ua>.

27. Алборов Р.А. Основы аудита: Учебное пособие / Алборов Р.А., Хоружий Л.И., Концевая С.М. – М.: Издательство «Дело и Сервис», 2001. – 224с.

28. Андреев В.Д. Практический аудит (справочное пособие). – М.: Экономика, 1994. – 366 с. – ISBN 5 – 282 – 01791 – 1

29. Аренс А. Аудит: Пер. с англ.; Гл.редактор серии проф. Я.В.Соколов / Аренс А., Лоббек Дж. – М.: Финансы и статистика, 1995. –

560 с.

30. Аудит в России. Антология российского аудита. Под ред. Д.е.н. проф.. А. В, Крикунова. Учебник для вузов. –М.: Маркет ДС., - 2006.- 592с.

31. Аудит: Застосування міжнародних стандартів аудиту в аудиторській практиці України: Навч. посібник. – К.: ТОВ «ІАМЦУ АУ «Статус», 2005. – 172 с.

32. Аудит: Учебник Под ред проф. В.И.Подольского. 2-е изд.перер. и доп.– М.: Экономист, 2009. – 543с.

33. Баришников Н.П. Организация и методика проведения общего аудита. . – М.: Информационно-издательский дом «Филинь», Рилант, 2000. – 656с.

34. Белобжецкий И.А.Ревизия и контроль в промышленности: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 1987. – 294 с.

35. Белоусова І.А. Державне регулювання аудиту в Україні // Збірник тез та текстів науково-практичної конференції з аудиту. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 180 с.

36. Білуха М.Т. Аудит: Підручник. – К.: Знання, 2000 – 768 с.

37. Богатая Н.И. Аудит. Серия «Высшее образование» / Богатая Н.И., Хахонова Н.И. – Ростов на Дону: Феникс, 2003. – 608 с.

38. Богомолов А.М. Внутренний аудит. – М.: Экзамен, 2000. – 192 с.

39. Бодюк А.В. Методологічні та нормативно-правові аспекти аудиту підприємницької діяльності: Монографія. – К.: Кондор 2000. – 356 с.

40. Бондар В.П. Концепція розвитку аудиту в Україні: теорія, методологія, організація. Монографія. – Житомир: ЖДТУ, 2008.- 456с.

41. Борисов А.Б. Большой энциклопедический словарь. – М.: Книжный мир, 2001. – 895 с.

42. Бутинец Ф.Ф. Предметы, объекты контролю в сельскохозяйственных предприятиях. – К.: Знання, 1976. – 108с.

43. Бутинец Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2006. – 512 с.

44. Бычкова С.М. Контроль качества аудита / С.М. Бычкова, Е.Ю. Итыглова. – М.: Эксмо, 2008. – 208 с. – (настольная книга специалиста).

45. Бычкова С.М. Риски в аудиторской деятельности / Под ред . проф. С.М.Бычковой / Бычкова С.М. Растамханова Л.Н.. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 416с.

46. Василькова Т. В. МСА як принципи формування нормативно-правової бази вітчизняного аудиту // Аудитор України. – 2004. - № 13. – С. 10-11.

47. Ватуля І.Д. Аудит. Практикум. Навчальний посібник / Ватуля І.Д., Канцедал Н.А., Пономаренко О.Г.. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 304 с.

48. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. - К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. – 1440 с.

49. Гаевская Н.И. Контроль качества – залог реальной цены на аудиторские услуги // Аудитор України. – 2007. – №20. – С. 19 –25.

50. Газарян А.В. Практика организации процессов аудита / Газарян А.В., Соболева Г.В. – М.: «Бухгалтерский учет», 2007. – 176с.

51. Гончарук Я.А. Аудит: Навч. Посіб.-3-тє вид., перер. та доп / Гончарук Я.А., Рудницький В.С. – К.: Знання, 2007. – 443 с.

52. Гуцайлюк З.В. Аудит (теорія, методика, збірник завдань) / Гуцайлюк З.В., Мех Я.В., Щирба М.Т. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.

53. Дікань Л.В. Аудит. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни/ Л.В. Дікань, Н.Ф. Чечетова, Ю.О. Голуб, О.О. Вороніна; [За заг. Ред. канд. екон. наук, професора Л.В. Дікань]. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2009.– 276 с.

54. Дмитренко І.Н. Контроль якості аудиту: від стандартів до практики // теорія і практика непокладу аудиту в Україні. Збірник тез і текстів на Всеукраїнській науково-практичній конференції. – Київ, 2001. – 186 с. – С.132-135

55. Додж Р. Краткое руководство по стандартам и нормам аудита: Пер. с англ. – М.: Финансы и статистика; ЮНИТИ, 1992. – 240 с.

56. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. – К.: Т-во Знання КОО, 2001. – 402 с.

57. Дорош Н.І. Аудит: теорія і практика. – К.: Знання, 2006. – 495с.

58. Драч В.І. Суттєвість в аудиті // Аудитор України. – 2006. – №17. – С. 12 – 15.
59. Дьяченко Ю.Н., Касьян О.В. Определение выборки при проведении аудиторской проверки // Економіка, фінанси, право. – 2005. – №6. – С. 34 – 37.
60. Завгородній А.Г. Аудит: теорія і практика. 2-ге вид. / Завгородній А.Г., Корягін М.С., Єлесеєв А.В., Полякова Л.М. – Львів: «Львівська політехніка», 2004. – 453с.
61. Зоріна В.Н. Фінансова звітність підприємства: Навчальний посібник / Зоріна В.Н., Осадча Т.С., Зорін Г.Г. – К: Центр навчальної літератури, 2005. – 220с.
62. Ільїна С.Б. Основи аудиту: Навчально-практичний посібник. – К.: Кондор, 2009. – 378 с.
63. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена наказом Державного комітету статистики України від 13.01.2004 р. №5 (із змінами та доповненнями) // <http://www.liga.kiev>
64. Інструкція про інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів, ТМЦ, коштів, документів та розрахунків від 11.08.1994 №69 // <http://www.liga.kiev>
65. Інструкція про порядок розгляду звернень (заяв, скарг тощо), що надходять до Аудиторської палати України. Затверджена рішенням Аудиторської палати України від 02.02.2006 р. N159/8 // <http://www.liga.kiev>
66. Камишанов П.И. Практическое пособие по аудиту. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 522с.
67. Ковалева О.В. Аудит: Учеб. пособие. / Ковалева О.В., Константинов Ю.П. – М.: ПРИОР, 1999. – 272 с.
68. Контроль якості аудиторських послуг – реалії та сподівання. Козуб О.А. // Аудитор України. – 2008. - № 15(143). – С. 12-15.
69. Крапивко М.Л. Суттєвість в аудиті // Аудитор України. – 2002. – №6. – С.18-20.
70. Кругляк Б., Гуменюк А. Аудит основных средств промышленных предприятий: методический аспект // Бухгалтерский учет и аудит – 2007 - №7 – С. 50-58.
71. Кужельный Н., Давыдов Г. Теория аудита // Бухгалтерский учет и аудит – 2006 - №5 – С. 44-51.
72. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту: Підручник /

Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. – К.: Каравела, 2009. – 544 с.

73. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: Курс лекцій: Навч. посібник. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 608 с.

74. Лисина В. Документирование аудита как составного элемента системы контроля качества аудиторских услуг // Бухгалтерский учет и аудит – 2008 - №9 – С. 40-44

75. Лушкін В.А. Контроль і ревізія підприємств. Навч. посіб. / Лушкін В.А., Понікаров В.Д., Ялдин І.В., Ачкасов А.Є. – Житомир. – 2000. – 368с. Укр. мов.

76. Мазур О.А. Оцінка ризиків при здійсненні аудиторських перевірок Аудитор України. – 2007. – № 08. – С. 7 – 13.

77. Макеева Е. Кто контролирует национальных аудиторов // Бухгалтерский учет и аудит – 2008 - №8 – С. 60-64

78. Методичні рекомендації аудиторам на випадок залучення їх до процесуальних дій як свідків, експертів або спеціалістів. Схвалено рішенням Аудиторської палати України від 30.10.2003 р. N128 // <http://www.liga.kiev.ua>.

79. Мишаткина Т.В. Этика: Учебное пособие// под ред. Т.В. Мишаткиной, Я.С. Яскевич. 3-е изд., стереотип. / Мишаткина Т.В., Бражникова З.В., Мушинский Н.И – М.: Новое знание, 2004. – 509 с.

80. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2007 року / Пер. з англ. мови О.В.Селезньов, О.Л.Ольховікова, О.В.Гик, Т.Ц.Шарашидзе, Л.Й.Юрківська, С.О.Куліков. – К.: – ТОВ «ІАМЦ» АУ «СТАТУС», 2007. – 1172 с.

81. МСАНВ 220 «Контроль якості під час аудиту історичної фінансової інформації» // Міжнародні стандарти аудиту надання впевненості та етики: Видання 2004року. – К.: ТОВ «ІАМЦ АУ «Статус», 2004. – С. 1028.

82. Мултановская Т. Аудит в схемах и таблицах/ Ред. Я Кавторева. / Мултановская Т. , Горяева М. – Х.: Фактор, 2009. – 336с.

83. Наказ Мінстату України «Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку МШП від 22.05.96 » №145 // <http://www.liga.kiev>

84. Немченко В.В. Практичний курс внутрішнього аудиту./ За редакцією Немченко В.В. Підручник. / Немченко В.В. Хомутенко В.П. Хомутенко А.В. – К.: Центр учбової літератури, 2008.– 240 с.

85. Нетыкша О. Организация службы внутреннего аудита и ее

работы на предприятии // Бухгалтерский учет и аудит – 2004 - №7 – С. 61-65.

86. Новий тлумачний словник української мови. У трьох томах. Том 2. – К.: видавництво «Аконіт», 2004. – 928 с.

87. Новий тлумачний словник української мови. У трьох томах. Том 3. – К.: Видавництво «Аконіт», 2004. – 864с.

88. Огійчук М.Ф. Аудит : організація і методика: Навч. посібник / Огійчук М.Ф., Новіков І.Т., Рагуліна І.І. – К.: Алеута, 2010. – 584с.

89. Основи аудиту. С.І. Дерев'янка , С.О. Олійник, Н.П. Кузик, О.М. Ганяйло / Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 328с.

90. Панкова С.В. Международные стандарты аудита: Учеб. пособие. – М.: Экономистъ, 2005. – 158 с.

91. Пантелєєв В.П. Аудит. – Навчальний посібник. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 400 с.

92. Пантелєєв В.П. Внутрішній аудит: Навч. Посіб. За ред. д.е.н., проф.. В.О. Шевчука / Пантелєєв В.П., Корінько М.Д. – К.: 2006. – 247 с.

93. Пархоменко В. Годовая финансовая отчетность // Бухгалтерский учет и аудит – 2008 - №12 – С. 3-22

94. Петрик Е. Аналитическая оценка развития нормативного регулирования аудиторской деятельности в Украине // Бухгалтерский учет и аудит – 2008 - №12 – С. 47-52.

95. Петрик Е., Кузьмин В. Аудит: законодательно-нормативное регулирование, исторические аспекты и проблемы развития в Украине // Бухгалтерский учет и аудит – 2005 - №8-9 – С. 63-73.

96. Петрик О.А. Аудит: методологія і організація: Монографія. – К.: КНЕУ, 2003. – 260с.

97. Петрик О.А. Аудит у зарубіжних країнах: Навч. - метод. посібник для самост. вивч. дисц./за заг. ред. О.А.Петрик / Петрик О.А., Фенченко М.Т. – К.: КНЕУ, 2002. – 168с.

98. Петрик О.А. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: Навч. посіб. /За заг. ред. О.А.Петрик / Петрик О.А., Савченко В.Я., Свідерській Д.Є. – К.: КНЕУ, 2008. – 472 с.

99. Петрик О., Зотов В. Аудиторська діяльність в Україні: законодавчо-нормативне регулювання, сучасний стан // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 11. – С. 60 – 65.

100. Петрик О. Оцінка суттєвості помилок, виявлених у процесі аудиторської перевірки // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – 310. – С. 59 – 62.

101. Пилипенко А.А. Організація обліку і контролю. Навчальний посібник / Пилипенко А.А., Отенко В.І. – Харків: Вид. ХДЕУ, 2002. – 288 с.

102. Пилипенко И., Шевчук В. Национальная система аудита: опыт становления и направления развития // Бухгалтерский учет и аудит – 2008 - №3 – С. 5-13

103. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 № 291 // <http://www.liga.kiev.ua>.

104. Подольский В.И. Компьютерный аудит: Практи. пособие / Под. ред. проф. В.И. Подольского / Подольский В.И., Щербакова Н.С., Комиссаров В.Л. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004 – 128 с. – (Серия «Аудит: организация и технологии»).

105. Положення про Дисциплінарну комісію. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 26.04.2007 р. N176/9.2 // <http://www.liga.kiev.ua>.

106. Положення про здійснення зовнішніх перевірок якості аудиторських послуг в Україні. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 26.05.2005 р. N149/5.2 // <http://www.liga.kiev.ua>.

107. Положення про Комісію АПУ з зовнішніх зв'язків та інформаційного забезпечення аудиту. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 14.02.2008 р. N187/5.4// <http://www.liga.kiev.ua>.

108. Положення про Комісію АПУ з контролю якості та професійної етики. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 14.02.2008 р. N187/5.3// <http://www.liga.kiev.ua>.

109. Положення про Комісію АПУ зі стандартів та практики аудиту. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 14.02.2008 р. N187/5.2 // <http://www.liga.kiev.ua>.

110. Положення про Комісію АПУ з моніторингу та законодавчого регулювання аудиту . Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 26.06.2008р. N191/8// (зі змінами) <http://www.liga.kiev.ua>.

111. Положення про Комісію з сертифікації та освіти аудиторів. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 14.02.2008

№ 187/5.1 // <http://www.liga.kiev.ua>.

112. Положення про постійне удосконалення професійних знань аудиторів України. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 31.05.2007 р. N 178/5 // <http://www.liga.kiev.ua>.

113. Положення про регіональні відділення Аудиторської палати України. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 26.06.2008р. N 191/4 // <http://www.liga.kiev.ua>.

114. Положення про Секретаріат Аудиторської палати України. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 26.06.2008 р. № 191/4 // <http://www.liga.kiev.ua>.

115. Положення про сертифікацію аудиторів. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 31.05.2007 р. №178/6 (зі змінами та доповненнями) // <http://www.liga.kiev.ua>.

116. Положення про Спостережну раду Аудиторської палати України. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 29.05.1997 р. протокол № 54 // <http://www.liga.kiev.ua>.

117. Понікаров В.Д. Аудит: Навч. посібник / Понікаров В.Д., Серікова Т.М. – Харків.: ВД «ІНЖЕК», 2006 р. – 224 с.

118. Порядок ведення Реєстру аудиторських фірм та аудиторів. Затверджений рішенням Аудиторської палати України від 26.04.2007 р. №176/7 (зі змінами та доповненнями) // <http://www.liga.kiev.ua>.

119. Порядок застосування до аудиторів (аудиторських фірм) стягнень за неналежне виконання професійних обов'язків. Затверджено рішенням АПУ від 15.11.2007 р. № 184/4

120. Порядок обчислення середньої заробітної платні, затверджений постановою КМУ від 08.02.1995 р. № 100, (зі змінами та доповненнями). // <http://www.liga.kiev.ua>

121. Порядок проведення перевірок матеріалів скарг, які надходять до Аудиторської палати України. Затверджено рішенням АПУ від 27.11.2008 р. № 196/7 // <http://www.liga.kiev.ua>.

122. Постанова НБУ «Про затвердження положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України» від 20.03.1998р. № 114/9 (зі змінами) // <http://www.liga.kiev.ua>.

123. Практический аудит: Учеб. пособие / Под ред. Н.Д. Бровкиной, М.В. Мельник. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 205 с. – (Высшее образование).

124. Про встановлення плати за проведення сертифікації та включення до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 29.01.2009 р. N 198/4.2 // <http://www.liga.kiev.ua>.

125. Про застосування Міжнародних стандартів аудиту видання 2006 р.. Рішення Аудиторської палати України від 30.11.2006 р. N 168/7 // <http://www.liga.kiev.ua>.

126. Про затвердження Концептуальної основи контролю аудиторської діяльності в Україні. Рішення Аудиторської палати України від 27.09.2007 р. № 182/3 // <http://www.liga.kiev.ua>.

127. Про затвердження Переліку послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми). Рішення Аудиторської палати України від 27.09.2007 р. № 182/5 // <http://www.liga.kiev.ua>.

128. Про затвердження Положення з національної практики контролю якості аудиторських послуг 1 «Організація аудиторськими фірмами та аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг». Рішення Аудиторської палати України від 27.09.2007 р. № 182/4 // <http://www.liga.kiev.ua>.

129. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. Постанова Національного банку України від 15.12.2004 р. № 637 (із змінами та доповненнями.) // <http://www.liga.kiev.ua>.

130. Про затвердження Положення щодо підготовки аудиторських висновків, які подаються до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку при розкритті інформації емітентами та професійними учасниками фондового ринку. Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 19.12.2006 р. № 1528 // <http://www.liga.kiev.ua>.

131. Про затвердження програми удосконалення знань аудиторів «Завдання з аудиту спеціального призначення. Методика проведення та особливості складання аудиторського висновку». Рішення Аудиторської палати України від 11.10.2007 р. № 183/5 // <http://www.liga.kiev.ua>.

132. Про Звіт аудиторської фірми/аудитора про надані аудиторські послуги за формою N 1-аудит. Рішення Аудиторської палати України від 16.01.2007 р. N 170 // <http://www.liga.kiev.ua>.

133. Про комісії Аудиторської палати України. Рішення

Аудиторської палати України від 29.01.2009 р. N 198/1 // <http://www.liga.kiev.ua>.

134. Про Статут Аудиторської палати України. Затверджено рішенням Аудиторської палати України від 21.06.2007 р. N 180 // <http://www.liga.kiev.ua>.

135. П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. №87. // <http://www.liga.kiev.ua>.

136. П(С)БО 2 «Баланс», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87. // <http://www.liga.kiev.ua>

137. П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87. // <http://www.liga.kiev.ua>.

138. П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87. // <http://www.liga.kiev.ua>.

139. П(С)БО 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. // <http://www.liga.kiev.ua>.

140. П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242. // <http://www.liga.kiev.ua>.

141. П(С)БО 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. // <http://www.liga.kiev.ua>.

142. П(С)БО 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. // <http://www.liga.kiev.ua>.

143. П(С)БО 15 «Дохід» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. // <http://www.liga.kiev.ua>.

144. П(С)БО 16 «Витрати» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. // <http://www.liga.kiev.ua>.

145. Пшенична А.Ж. Аудит. Навч. посібник. . – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.

146. Регламент Аудиторської палати України. Затверджений рішенням Аудиторської палати України від 24.04.2008 р. № 189/4// <http://www.liga.kiev.ua>.

147. Редько А. Как нам обустроить правовое поле аудиторской

деятельности // Бухгалтерский учет и аудит – 2005 - №6 – С. 53-64

148. Редько А.Ю. Внутренний аудит. Путь к самофинансированию. – Науково-практ. Конф. «Внутрішній аудит та управління бізнесом». – К.: 2004, С. 118-119.

149. Редько О.Ю. Аудит в Україні. Монографія. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2008. – 493 с.

150. Редько О.Ю. Аудит та безпека бізнесу: практ. посіб. / Редько О.Ю., Рижаківа О.Б., Редько К.О. – К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2007. – 177 с.

151. Редько О.Ю. Аудиторские услуги в Украине: первые шаги к рынку // Бухгалтерский учет и аудит – 2008 - №11 – С. 48-55

152. Робертсон Д. Аудит. Пер. с англ. – М.: КРМЕ, Аудиторская фирма «Контакт», 1993. – 496 с.

153. Рудницький В.С. Аудит. / Рудницький В.С., Гончарук Я.Л. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292с.

154. Рядська В. В. Аудит. Навч. посібник / В. В. Рядська, Я.В. Петраков – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 416 с.

155. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник – К.: КНЕУ, 2005. – 322 с.

156. Серикова Т.Н. Учет, анализ и аудит: Учебное пособие. / Серикова Т.Н., Поникаров В.Д., Кожанова Е.Ф., Отенко И.П. – Х.: ИД «ИНЖЕК», 2003. – 400с.

157. Сигел Дж. Словарь бухгалтерских терминов: Пер с англ./ Сигел Дж., Шим Дж. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 408 с.

158. Скобара В.В. Аудит: методология и организациия. – М.: Дело и сервис, 1998. – 576 с., С. 34 – 45

159. Словарь иностранных слов. – 18-е изд., стер. – М.: Рус. яз. , 1989. – 624 с.

160. Советский энциклопедический словарь / Гл. ред. А.М.Прохоров – М.: Советская энциклопедия, 1985. – 1600 с.

161. Сопко В.В. Організація і методика проведення аудиту./ Сопко В.В., Верхоглядіва Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б., Брадул О.М Навчально-практичний посібник. – К.: ВД “Професіонал” 2004 – 624 с.

162. Стасишен М.С. Основи аудиту (в схемах, графіках і таблицях): Навч. посібник / Стасишен М.С., Піча Ю.В. – К.: Каравела, 2007. – 192с.

163. Суйц В.П. Аудит: общий, банковский, страховой: Учебник /

Суйц В.П., Ахметбеков А.Н., Дубровина Т.А. – М.: ИНФРА – М, 2001. – 556 с.

164. Сухарева Л.О. Аудит: оцінка якості системи бухгалтерського обліку: монографія /Л.О.Сухарева, К.О.Закалінська; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Туган-Барановського. – Донецьк: вид-во «Вебер» (Донецька філія), 2009. – 263 с.

165. Труш В.Є. Організація і методика аудиту підприємницької діяльності: Навч.-метод. посібник / За ред. проф. В.Є Труша / Труш В.Є., Калінська Т.А., Алексєєва Т.А., Дмитрієнко І.О.– Херсон; Олді-плюс, 2002. – 128с.

166. Тютюнник П.С. Фінансова звітність. Навчальний посібник / Тютюнник П.С., Маляревський Ю.Д. – Харків: Вид. ХДЕУ, 2002 р. – 256 с.

167. Узагальнюючий аналіз результатів здійснення аудиторської діяльності аудиторськими фірмами (аудиторами) за даними звітів форми № 1-аудит за 2006 рік, що надійшли до АПУ // Аудитор України. – 2008. – № 2. – С. 3 – 19.

168. Усач Б.Ф. Аудит за міжнародними стандартами. – К.: Знання, 2005. – 247 с.

169. Усач Б.Ф. Аудит: Навч. посібник. – К.: Знання-Прес, 2007. – 231 с.

170. Усач Б.Ф. Організація і методика аудиту: Підручник / Усач Б.Ф., Душко З.О. Колос М.М. – К.: Знання, 2006. – 295 с.

171. Філософський енциклопедичний словник /редакційна колегія: В.І.Шинкарук, Є.К.Бистрицький, М.О.Булатов та ін. – К.: Абрис, 2002. – 744 с.

172. Церетелі Л.Г., Новосьолов В.Н. Актуальні питання якості аудиту та її зовнішнього контролю // Аудитор України. - №10(94). – 2006. – С. 20 – 26.

173. Шеремет А.Д. Аудит: Учебник. – 5-е узд., перераб. и доп / Шеремет А.Д., Суйц В.П. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 448 с.

174. Шигун М.М. Вибіркова перевірка: термінологічний аспект// Житомир, Вісник ЖІТІ, 2001. – №17. – С.161 – 169.

175. Щодо підтвердження аудитором (аудиторською фірмою) України висновку аудитора іноземної держави. Лист аудиторської Палати України від 11.10.2006р. № 2-563 // <http://www.liga.kiev.ua>.

176. Энциклопедический словарь. Гл. редактор Б.А.Введенский.

– М.: Изд. «Советская энциклопедия», 1963. – 656с

177. Яценко В. Составление финансовой отчетности по сегментам (на примере строительной отрасли) // Бухгалтерский учет и аудит – 2006 - №3 – С. 42 – 48

178.<http://ia.com.ua/rus/ia/about/>

179.http://www.ia-ru.ru/certification_and_teaching/tutorials/

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Мултанівська Тетяна Володимирівна
Воїнова Тетяна Сергіївна
Вороніна Олександра Олександрівна**

АУДИТ
Навчальний посібник

Відповідальний за випуск **Дікань Л. В.**

Відповідальний редактор Сєдова Л.М.

Редактор Замазій О.Є.

Коректор Замазій О.Є.

План 2010 р. Поз. № 36-П

Підп. до друку 18.05.2010 Формат 60x90 1/16. Папір MultyCopy. Друк Piso.

Ум.-друк. арк. 21,0 Обл.-вид. арк. 26,25 Тираж 400 прим. Зам. № 373

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк №481 від 13.06.2001 р.*

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ, 61001, м. Харків, пр. Леніна, 9а